

som de vilde faae efter den Kantvæde Ordning. Hvis noget Saadant skulde indføres, kan jeg ikke se rettere, end at det maatte kunne indføres administrativt. Den høitærede Minister ansøgte et Exempel fra Byraadene. Saavidt jeg forstaaer, have Byraadene ikke en lovhjemlet Ret til at gjøre denne Indstilling, men det er Noget, man administrativt har indrømmet dem og taget Hensyn til. Jeg ser ikke rettere end, at naar den høitærede Minister ønsker, at Menighederne skulde have en saadan Indstillingsret i nogenlunde betryggende Former, vilde det ogsaa være en let Sag for ham at indføre det. Det, at Byraadene have faaet deres Onsker opfyldte, vil imidlertid neppe kunne være ganske veiledende, naar man taler om Menighedsraadenes Indstilling. Der er ikke megen Udsigt til, at Menighedsraadenes Indstilling saa hyppigt vil blive enstemmig som Byraadenes. Forholdene vilde neppe der blive ganske saa gunstige. Den ærede Minister vil maaske dertil indvende, at der er den store Forskjel, at man ikke har Menighedsraad, medens man har Byraad. Men dertil vil jeg svare, at det have vi ganske vist kun saa Steder; men, som bekjendt, blev der under 24de September 1856 af den daværende Kultusminister, det nuværende ærede Medlem for Frederiksberg (Hall), udsendt et Circulære til samtlige Landets Biskopper om Indførelse af Menighedsraad, og deri gav han administrativt Bemyndigelse til Oprettelse af Menighedsraad rundt om i Landet. Jeg ser ikke rettere, end at dette altsaa maa kunne lade sig gjøre, og at den høitærede Minister maa kunne sige til Menighederne omtrent som saa: Onst! I at faae nogen Indflydelse paa Valget af Eders Præst, og ønske I navnlig at faae Ansøgningerne tilsendte, kunne I faae det paa den Betingelse, at I indrette Menighedsraad, saaledes, som det er foreslaaet i Lovforslaget, og som den høitærede Minister mente igaar. Det forekommer mig, at den naturlige Maade at ordne dette paa, er at gjøre det administrativt, thi her er jo ikke Tale om ved en saadan Ordning at lade Menighederne faae nogen egentlig afgjørende Indflydelse, men kun at gjøre Menighedsraadene til raadgivende Forsamlinger, der kunne give Ministeren Veiledning i disse Spørgsmaal, og det vil da efter mine Tanker kun være et Led af Administrationen. Skulde man træffe en saadan Bestemmelse i Loven, vilde jeg neppe kunne være med dertil, thi det vilde være, synes mig, at stusse Menighederne, at give dem en Indflydelse, som kun var et Skin, men ikke Virkelighed. Dertil tør jeg ikke være med, navnlig efter de lange Forhandlinger, denne Sag har været Ojenstand for herhjemme, og efter den Stilling, Sagen har i andre tilgrændsende Lande, baade i Sverrig, Sønderjylland, for en stor Del i Preussen og mange andre Steder.

Det er mærkværdigt at se, hvor langt vi i denne Henseende staa tilbage for disse Lande. I Sverrig har man ikke saa lille Indflydelse, idetmindste paa flere Steder, paa Valget af Præsterne; i Sønderjylland har man havt den fra gammel Tid, og der er det Mærkelige, at i den sidste Tid er denne Indflydelse yderligere udvidet gennem hele den Forandring, der i Preussen har fundet Sted ved Synodalforfatningen. I mange Lande, i Rhinpreussen og Westphalen, have Menighederne ogsaa en betydelig Indflydelse, men i Danmark staa vi i denne Henseende tilbage. Vi staa endnu fuldstændig paa Gnevoldstidens Grund. Endog i Finland under den russiske Keiser har man en ikke ringe Indflydelse paa Valget af Præsterne, en Indflydelse, som der har været Medlemmer i denne Sag, der have ønsket for os. Regjeringen indstiller der tre til Menighedsvalg; men hvis Menigheden ikke er ret tilfreds med Nogen af dem, kan den paa den Dag, da Valgprædikenen skal holdes, med een over Halvdelen af Stemmerne forlange en Fjerde med paa Valg, og han kan saa blive valgt med de tre Fjerdedele af Menighedens Stemmer. Det er en ikke saa ganske ringe Ret, man der har i det russiske Rige, men saa vidt have vi ikke kunnet naae herillands. Til det ærede Medlem for Kjersteminde (N. Andersen), som førte Ordet paa Høiremindretallets Begne, skal jeg kan rette nogle saa Bemærkninger. Det ærede Medlem blev vistnok noget forbauget ved at høre det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds kalde det Forslag, der er stillet af ham og det ærede Medlem for Viborg (Klein) for et komplet Venstreforslag; havde de anet, at det kunde kaldes saaledes, vilde de neppe have været med til at stille det. Jeg tror ogsaa, det er en temmelig stor Misforstaaelse af det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds at betegne dette Forslag saaledes, hvilket blandt Andet fremgaar af den Begrundelse i Betænkningen, som jeg igaar tillod mig at gjentage, men jeg vil med det Samme kun sige, at naar det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds mente, at den jus proponendi, der var givet Menigheden, skulde gaa over til at blive en virkelig jus vocandi, eller Ralsret, saa er det jo muligt, men skulde det nødvendig være Tilfældet, ser jeg ikke, hvorfor man ikke ligesaa gjerne kan sige det rent ud og strax give Menighederne en saadan Ret med de store Indskrænkninger, som ville finde Sted baade efter det ærede Medlems og Flerpartiets Forslag. Det ærede Medlem for Kjersteminde mente, at vi fra vor Side saae aldeles feil paa Præsternes Stilling, og at vi glemte, at vi her i Landet levede „under den aabenbarede Religion“. Jeg vil just ikke sige, at det opbyggede mig, da jeg hørte det ærede Medlem tale om den aabenbarede Religion paa den Maade, han igaar gjorde, og